

VESZPRÉM VÁRMEGYE

FÜGGETLEN POLITIKAI LAP.

Előfizetési ár:

Égész évre — 12 korona. Nyolcad évre — 3 korona.
 Fél évre — 6 " Egyes szám — 24 fillér.
 Községi jogzók, egész évi előfizetésnél kedvezményesen
 10 koronát kapják a lapot. — Nyilttér petit sora 40 fillér.

Felolós szerkesztő:

Horváth Rezső dr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Veszprém, Virág Benedek-utca 2
 Mirdetésokat felvesz a kiadóhivatal és Fodor Ferenc könyvkeres-
 kedése, Szabadság-tér 3. szám. — Kéziratokat nem adunk vissza.
 Híjnyrészek és más megívások közlétéi 10 korona. Felhívások, adomá-
 nyok közléséi nyilvántartások sorozatát 30 fillér. — Telefon 64.

A Wekerle kormány programja.

Veszprém, 1917. szept. 15.

Nevezetes napja volt szerdán a parlamentnek. *Wekerle* Sándor, az ujonan ki-nevezett miniszterelnök mondotta el min-dent felölélő hatalmas programbeszédét. Az alap, és pedig a választójogi, az Esz-terházy kormányé, amelyet az új minisz-terelnök magáéva tett s erre építette föl jövőndő programját, amelyet azután a maga új eszméivel bővített ki.

Megemlékezett csaknem minden aktu-ális kérdéstről. Hangsúlyozta az ország de-mokratikus átalakulásának szükségességét s kifejtette, hogy demokratizálás alatt ö-nemcsak a választói jog kiterjesztését ér-ti, hanem főként a törvények és intézmények-ben, s az állami élet minden terén, ugy a közigazgatás terén is haladó irányt kell vennünk. A felállított új miniszter-mok is a köz-szükségletek gyorsabb és hatékonyabb ki-gyegítését célozzák.

Foglalkozott a tisztviselői szolgálati pragmatika kérdésével s idevonatkozó, va-lamint általában az ember-munka értéke-nek elismerése és hangoztatása, valamint az Apponyi-féle iskola-rendelet megvédel-mezése s a nemzeti állameszmének a nem-zetiségekkel szemben való érvényesítésének hangoztatása, mindenütt a legjobb hatást keltették.

Wekerle Sándor beszédét minden ol-dalról a legnagyobb figyelemmel halgatták és helyesléssel fogadták. Az új miniszter-elnök mostani sikerét bátran sorozhatja korábbi legnagyobb sikerei mellé.

A miniszterelnök beszédét a követke-zőkben közöljük:

Wekerle Sándor miniszterelnök: T. Ház! Hivatali elődöm, gróf Esterházy Móric, betegsége folytán hivatali állásától megválván, ő felsége en-gem mellőztetőt miniszterelnökké kinevezni s a kabinet megalakításával megbízni. (Éljenzés balfelől).

Midőn újból kinevezett minisztertársaimmal a t. Háznak bemutatkozom, a helyzet általános jellemzését először is azt vagyok bátor kijelen-teni, hogy amint — a miniszterelnöki állást kivéve — változatlanul maradt az egyes miniszteri állá-sok betöltése, változatlanul marad s egészében bentartjuk azt a programot is, melyet hivatali elődöm ez évi június hó 21-én a t. Házal meg-smertett. (Élénk helyeslés és taps a baloldalon).

Különösen kiemelendőnek tartom, hogy vál-tozatlanul fentartjuk a választójog reformjára vo-nalkozó programunkat, melyre nézve biztosítva vagyunk, hogy ez a korona legmagasabb jóváha-gyásával és szentesítésével fog találkozni. Létalap-ot képezi ez kormányunknak, melyet áll vagy bukik; de első feladatát nemcsak nekünk, hanem bármely magyar politikusnak is. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Hiszen a haladó kor uralkodó esz-méi rég előtérbe tolták ezt a kérdést, s az utóbbi háborús években mindenkire súlyosodó terhek, nélkülözések és szenvedések, a páratlan kitartással s odaadással kifejtett közös küzdelem annyira megértették, hogy annak megoldását a napirend-ül levenni avagy bármely ok miatt halogatni többé

nem lehet. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a baloldalon.) Impár nemcsak terheknek, hanem a jogoknak megosztását is általánosan kell tennünk, ennek helyes kivételétől függ korszerű haladásunk, kulturális emelkedettségünk, gazdasági gyarapo-dásunk és nemzetünk fokozottabb erő kifejtése. (Igaz! Ugy van! a baloldalon).

A választói reform és a házfelosztás.

A megoldás módzatai széttagolhatnák, de az elérendő cél csak egyesíthet bennünket. És azért nemcsak az a remény, hanem az a bizako-dás tölt el engem, hogy habár a választójog ki-terjesztésének nem toidozását foltozását, hanem gyökeres megvalósítását vetjük is célba, de mivel előterjesztendő javaslatunk állami életünk zavar-talan fejlődésének, nemzeti létünk állandó meg-ővítésének biztosítékait is magukban foglalják. (Élénk helyeslés a baloldalon). A t. Ház bölcses-sége maradandó nyugvópont-ra fogja a kérdést juttatni s nem leszünk kénytelenek felhatalmazá-sunk alapján ahoz az eszközhöz nyulni, hogy a kérdés elbírálását a nemzet döntése elé juttassuk. (Élénk helyeslés és taps a szélső baloldalon).

A szociális program.

Azok az irányelvek vezérlelnek bennünket to-vábbra is, melyeket hivatali elődöm programbe-szédében az államigazgatás egészére kiterjedőleg körvonalozott. Hogy ismétlésekbe ne bocsátköz-zam, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy fo-kozott figyelemmel igyekszünk megvalósítani azo-kat a szociális jellegű intézkedéseket, melyeket programunkba felvettünk. Ezek közé sorolom a rokkantak, hadiárva és özvegyek ellátását, a hadi-segélyek és a közalkalmazottak háborus segélyé-nek felemelését, újabb szabályozását, a hanyatló irányú népesedési mozgalom mellőzhetetlen jobbít-ása érdekében az anya- és gyermekvédelemnek és az egész közegészségügynek hatványozott gon-dozását. Ide sorolom a betegsegélyezést, a bal-esetek elleni s az agykori biztosítást, a munkás-vedelemnek és szervezkedésnek és a magánalkal-mazottak jogviszonyainak szabályozását, ide a lakásügy rendezését, sőt tágabb értelemben véve a népnevelés és a birtokpolitika kérdését is. (Élénk helyeslés bal felől).

A népességben rejlő nemzeti erő fogyatéko-ságának pótlása teszi ezeket az intézkedéseket elsőrendű feladatunkká, de sürgős feladatunkká teszi a határokat nem ismerő világ gazdaságának előtérbe nyomulása is, mely mindinkább a nem-zetközi áru szinzelét adja az emberi munkának a mely ell-n sikerrel csak ugy védekezhettünk, ha egyenértékű színvonalra tudjuk emelni az emberi munka értékét, védelmét és biztosítottágát. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés balfelől és középén).

A felsorolt szociális feladatok közül a lakás-ügyről, a népnevelésről és a birtokpolitikáról ki-vánok tüzetesebben megemlékezni. (Halljuk! Hall-juk!)

A lakásügy.

A lakásügyről azért, mert ezzel kapcsolato-san a belügyminiszter urnak rendelkezése — nem annyira idebent, mint inkább kint — téves felfo-gásokat vont maga után.

A lakásügy terén mutatkozó bajokan gyöke-resen csakis nagyobb mérvű építkezésekkel, első-sorban a munkások és kisebb jövedelemmel ren-delezők lakásainak szaporításával lehet segíteni. E tekintetben a bevezető intézkedéseket megtesz-szük, de azok kivételének, nem annyira a munkás-kéznek, mint inkább az építési anyagoknak hiánya és módfeletti drágasága képezi akadályát. (Igaz! Ugy van balfelől.) Ugy, hogy azonnal elérhető ered-ményre nem számíthatunk, ugyszólván csakis az előintézkedések megtételére szorítkozhatunk, ami,

hogy legalább a lehetőségig enyhítsük az égető bajt, kivételes intézkedéseket tesz mellőzhetle-nekké.

Ezek közé tartozik a belügyminiszter urnak a lakás- és élelmiszerkérdések szempontjából tett intézkedése. A forgalmi szabadság és a viszono-ság örve alatt kifogásolják ezt a rendelkezést. A forgalom szabadságát tekintve, csak annyit jegy-zek meg, hogy Magyarországnak e téren tett kor-látozó intézkedései messze innen maradnak bár-mely más államnak hasonló korlátozásain és alig terjednek túl azokon a korlátokon, amelyeket saját országárszeink, sőt mondhatnám egyes községek-ink közötti forgalomra nézve állítottunk fel. (Ugy van! balfelől.) A viszonság és a kereskedelmi és egyéb szerződéseknél biztosított egyforma elbánás szempontjából sem kifogásolható ez az intézkedés, mert nem az üzleti, kulturális vagy bármely más hasonló tekintetből ittartózkodókra vonatkozik. Ak-kor, midőn az idegenforgalomból eredő jövedel-mek a modern bevételi forrásoknak egyik kiadó tényezőjét képezik és azok fokozása nekünk is egyik feladatunk kell, hogy legyen, senki sem gondolja, hogy mi ellenkező irányokat követünk. A gazdasági, kulturális vagy egyéb honorálandó méltányos okokból ittartózkodóknak mi nem alkalmatlankodunk, kizárólag azoknak a tisztán ké-nyelmi, mondhatnám jórészt tozódó életet foly-talóknak s azoknak az üzelmekkel terhelteknek eltávoztatásáról lehet szó, akik az idegenforgalom-nak nem épen gyümölcsöző tényezői. (Igaz! Ugy van! Derültég balfelől.) S miután a belügymi-niszter ur rendelkezésének kerestüvel:telénél a sze-mélyes felügyeletet magának tartotta fenn, ebben biztosítéka rejlik annak, hogy senkivel szemben nemcsak jogserlem nem lesz, hanem a méltá-nyosságának, sőt a humanizmusának szempontjai is a legmesszebbmenőleg érvényesíteni fognak. (He-lyeslés a bal és szélső baloldalon).

A nemzeti iskolák ellenőrzése.

A népnevelés ügyét is azért említem fel kü-lön, mert t. barátomnak, gróf Apponyi Albertnek (Élénk éljenzés balfelől) egyes nagyon is indo-kolt és hasznosított nem túró rendelkezései több oldalról aggályokat keltettek fel. A népnevelés ügyében mindnyájan tisztában vagyunk azzal, hogy a népoktatást és nevelést gyorsabb ütemben kell kifejlesztetnünk, hogy azt gyakorlatiabbá kell tennünk, hogy az állami, habár kiadóbb módon veendő is részt annak fejlesztésében, a felekezetek és községek tanítási szabadságát már pénzügyi okokból sem nélkülözheti. De tisztában kell len-nünk a tekintetben is, hogy az állami felügyeletet közvetlenebbé és hatályosabbá kell tennünk, ugy a taneredmény és okszerű nevelés, mint az egy-séges állameszme megővása szempontjából.

Okszerűen senki sem gondolhat itt erő-zakos magyarosításra. Hisz a magyar nyelv köieles oktatása dacára ugy merném odaállítani a tételt, hogy az állam a politikai magyar nemzethez tar-tozó másnyelvű polgárainak csak lehetségesen nyujt a magyar nyelv elsajátítására saját érdekükben, hogy ezáltal is módot nyujtson minden polgárá-nak oly intézmények és alkalmazások hozzáférhe-tővé tételére, amelyeknél az államnyelv ismerete mellőzhetetlen. (Ugy van! balfelől).

A nagy világ egyetlen állapotában sincs a nyelvi szabadság az a mérete fenngyava, mint mináunk. De másfelől, sőt talán épen ezért a fel-ügyeletet hatályosabbá kell tennünk a tekintetben, hogy egyes iskolák és azokkal összefüggő intéze-tei ne válhassanak államellenes irányok meleg-ágyává, hanem az egységes állameszmét ültet-tek át az egész nép lelkiületébe.

Ezt célzó intézkedéseink nem a megbélyegzés és megtorlás jellegével bírnak; mert habár az ország egyes részeiben az államhűség megindulásának tünetei sürűbben mutatkoznak és ott az ellenakció kötelessége áll előttünk, mégis készséggel és hálaival ismerjük el, hogy a most folyó küzdelemben minden más anyanyelvű nemzetiségünk közösen viselte szenvedéseinket. Önfeláldozó odaadással osztozott e háza védelmében, hőseivel vett részt nemzeti dicsőségünk megalapozásában; de éppen ennek a közösen megvédett hazának érdeke teszi szükségessé, hogy annak biztosítására teendő további intézkedéseket ne fogadjuk idegenkedéssel, ne kifogásoljuk, hanem megnyugvással kövessük. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőoldalon.)

Nagy elveket és igazságokat nem elég hangoztatni, a gyakorlati élet terén valóra is kell azokat váltani. A legszebben hangzó elvek és igazságok is politikailag csak annyit érnek, a mennyit belőlük megvalósítunk.

A birtokpolitikai intézkedések.

A birtokpolitikát feleltem külön azért, mert sokan egyedüli panacsiát látják abban gazdasági fejlődésünknek, a helyes szociális tagoltságnak, népességünk szaporodásának s nemzeti erőnk biztos fokozásának.

Mi is azon a nézetben vagyunk, hogy ez egyik leghatékonyabb eszköze a gazdasági és szociális haladásnak s azért mindent elkövetünk, hogy a birtokpolitikának rég vajdó kérdését megoldásra juttassuk. Kiindulási pontunk az, hogy építsünk és ne romboljunk. Három eszmét kívánunk megvalósítani. Először, hogy a föld saját kezünkben maradjon, mert aki a föld, azé az ország. Másodszor, hogy megfelelő színvonalra emeljük, kiadóbbá tegyük annak hozadékát, mert akkor midőn a föld mélyében rejlik kincseket is felszínre kell hoznunk, nem hagyhatjuk a föld színén heverőket meddően elkallódnak.

E szempontok biztosítása mellett kellend a harmadik célt, a széttagoltabb birtokmegosztást megvalósítani.

Nemcsak egyes városok és községek kezén lévő nagyobb birtokokat, hanem a hűllenség címen állami kézre kerülő birtokokat, valamint ahol valóban szükség, teljes kártérítés mellett egyéb birtokok egy részét is igénybe kellend e célra vennünk. (Helyeslés a baloldalon.) Bizonyos kényszerítő intézkedések nélkül sem az intenzívebb gazdálkodás, sem a birtokmegosztás el nem érhető és ezért erre vonatkozó javaslatokat közelebb már a szakkörök elbírálása alá bocsátjuk, hogy azokat megfelelőleg előkészítve, a törvényhozás elé terjeszthessük.

A katolikus autonómia.

Hivatali elődöm a kormány programjában a katolikus autonómia megvalósításáról s az 1848. évi XX. tc. végrehajtásáról, valamint a belügyi és igazságügyi igazgatás körébe való teendőkről emlékezett meg. Az általa előadottakhoz hozzájárulva, kijelenthetem, hogy a katolikus autonómia s az 1848. évi XX. tc. végrehajtására vonatkozó javaslatainkat még az ősszel szándékunk előterjeszteni. (Élénk helyeslés a balközépben), míg a belügyi és az igazságügyi reformokra nézve ma is az a nézetünk, hogy ezek terén a háború tartama alatt alig lehetne átfogóbb reformot megvalósítani. Csak az előkészítő munkálatokra szorítkozhatunk, hogy azután azokat az időközben szükséges változtatásokkal terjeszthessük annak idején elő.

Takarékoskodjunk!

Egy vezérszempontot azonban már most kiemelendőnek tartok s ez a lehető egyszerűsítés. Erre utal bennünket először a finánciális kényszerűség, mert a nagy feladatokhoz szükséges anyagi eszközöket előteremteni csak úgy leszünk képesek, ha a fölösleges kiadásokat minden téren mellőzve, az okserű takarékoskosságot egész következetesen keresztülvisszük. De a pénzügyi szem-

pontra kívül a dolog lényegét illető érvek is a lehető egyszerűsítés mellett szólnak. Maga a korunk elvárás eszméje, a demokratizálás, szól e mellett. Ez követeli, hogy közintézményeink ne szővényesek, lassu jártaúak, alig megismerhetőek, hanem egyszerűek legyenek, a köztudatba átmenjenek. A demokratizálás korántsem abból áll, hogy a választójogot terjeszük ki széles alapon. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj és felkiáltások a baloldalon. Nemcsak abból áll! Zaj! Elnök csenget), hanem lényege abban áll, hogy közintézményeinket az egész vonalon közelebb hozzuk a nép lelkiületéhez, annak megérthetővé és hozzáférhetővé tesszük.

Az általam eddig előadottakban a közfellegységben annyira megérelődött s részben megfeszült elvekről s feladatokról van szó, hogy nagy általánosságban előálltva alig merülnek fel ellentétek azok tekintetében. Az eltérő felfogások tere tulajdonképp csak akkor fog megnyitni, ha a kivételi módokat tüzetesebb megjelölésre kerül a sor. S e tekintetben már most jelezni kívánom, hogy a választójogra s a kerületek beosztására vonatkozó törvényjavaslatok elintézésével feladatunkat még nem tekintjük kimerítettnek, hanem nemcsak az elveket általánosságban magában foglaló, hanem az irányt, az egymásután s a kivétel módzatait is megjelölő oly programot terjesztünk elő, mely alapját képezdi további működésünknek s azt a biztosítékot rejti magában, hogy a választási törvény valódi szellemének megfelelően fog keresztülviteltetni s ez a szellem fog az igazgatás minden ágában érvényesülni, habár addig s a választójogi reformra vonatkozó törvények keresztülviteléig főleg csakis ezek előkészítésére szorítkozik tevékenységünk s mi főleg csakis a mellőzhető, védelmi és egyéb állami szükségletekre s ezekkel összefüggő intézkedésekre nézve kívánjuk kikérni a t. ház hozzájárulását, mégis tájékoztatni kívánom a t. házat eddigi vagyis most folyamatban levő tevékenységünkről s egyes oly javaslatokról, melyeket közelebb leszünk bátrak a t. ház elé terjeszteni.

A tárcán kívüli miniszterek feladatai.

A tárcán kívüli miniszterekre vonatkozó törvényben nyert felhatalmazás alapján egyik miniszter hatáskörébe utaluk a választójogi reform előkészítését. Egy más miniszter hatáskörébe a háborús állapotból a békére való átmenetelre vonatkozó intézkedéseket, jelesül a nyersanyagkészletek és a szükséglet megállapítására, beszerzésére és szétosztására, a demobilizáció folytán szabaddá váló munkaerő igénybevételenek helyes megállapítására vonatkozó intézkedéseket, különös tekintettel az igénybevétel sürgősségének egyenlőségére s másfelől a munkanélküliek foglalkoztatására. Feladata leendő az ipari tevékenység folytosságának biztosítása, a szünetelő iparok működésének fölvétele, a hadiiparral foglalkozók rendszeres tevékenységére való áttérés elősegítése, a közlekedési s különösen a hajózárti és hajóúrbiztosítási és megosztási kérdések irányítása, főleg pedig annak lehető biztosítása, hogy a nagy háborús ipari nyereségek, az ipari fejlesztés céljaira használtassanak fel.

A harmadik tárcán kívüli miniszter tevékenysége a népjóléti intézkedések körébe terjed ki. Sikeres működésének elsőfeltételét a törvény oly kiigazítása képezi, hogy egyes, a rendszeres igazgatás körébe tartozó intézkedések is hatáskörébe legyenek utalhatók. Végül a negyedik tárcán kívüli miniszter az élelmezési ügyek gondozását vette át. Remélem, hogy hatáskörének megállapítása mellőzhetővé teendő azt a sok iratváltást és kölcsönös tárgyalást, mely eddig a különböző miniszterek közt mellőzhetően volt s ezáltal lehetővé teendő az e téren különösen kívánatos gyors és kellő időben való eljárást.

Élelmezés, szénellátás.

Sulyos megpróbáltatásoknak lesz kitéve lakosságunk az élelmezés tekintetében ebben az évben is, mert a kenyérterményeknek kell pótol-

niok azt a hiányt is, melyet egyéb növényi terményekben a mostoha időjárás idézett elő s mely másfelől azáltal áll elő, hogy ez a mostoha időjárás a huszár- és tejtermékekre is visszahat. Mindazonáltal reméljük, hogy a rendszeres és a visszaéléseket erőlyesen korlátozó intézkedések az egyforma elbánás és az idejében való előrelátó intézkedések nemcsak hadseregünk és lakosságunk biztos ellátását teszik lehetővé, hanem abból a helyzetbe jutnának, hogy Auszria ellátásához is megfelelő mennyiséggel hozzájárulhatunk. E célra előre meghatározott mennyiségek biztosítására nem kötelezhetjük ugyan magunkat, de mindent elkövetünk, hogy intézkedéseink szigorú betartása mellett bajjársi kötelezettségünknek megfeleljünk. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Az élelmezés és ellátás kérdéssel, de az egész ipari és gazdasági termeléssel is összefügg a szénellátás kérdése. Nekem erős a meggyőződés, hogy Magyarország széntermelése annyira fokozható, hogy talán egyes magas kalóriájú és még inkább a gázfejlesztésre alkalmas magasabb bitumen tartalmú szenek kivételével összes szén szükségletünk a belföldön előállítható, s hogy szénünk feldolgozása számos más iparág fejlesztésére is fog vezetni. Ma azonban számolnunk kell a tényleges viszonyokkal, számolnunk kell azzal, hogy saját széntermelésünk ez idő szerint jelentékenyen nem fokozható, hogy a szénhiány általános európai kérdés lett s így körülmények között annak Ausztriából vagy a külföldről való beszerzése is majdnem lekérdőjelezhető akadályokkal jár, úgy, hogy ha sikerül is a mellőzhető szükségletnek beszerzése, kénytelenek leszünk a felhasználást korlátozó igen kellemetlen intézkedéseket tenni, hogy a személyes igények rovására legálább a gazdasági igényeket legyünk képesek megóvni. Mert a gazdasági tevékenység biztosítása és fejlesztése kell, hogy legyen elsőrendű feladatunk.

A gazdasági fejlődés ez erő jegyében vonul fel ma az egész világgal: ez képezi még a védelemnek, a hadviselésnek is egyik döntő tényezőjét. Minden politikai biztosítottág mellett attól függ a mi jövőnk is hogy képesek leszünk nagyobb szabású gazdasági fejlődésünket s ebben rejli erőnket kifejteni, fokozott munkaerőnk ez erő kifejtésénél latbavetni s oly korlátok közt tartani, hogy a minden gazdasági tevékenység döntő tényezőjét, a jövedelmezőséget meg ne hiúsítsa.

Azokat a nagy kereteket, melyeket a népek versenyre szab élénk, csak nagyanyu gazdasági tevékenységgel, s ennek legkiadóbb tényezőjével, a munkával lehet kitölteni.

A kiegyezés.

A mai viszonyok sokban határt szabnak törekvéseinknek, de azért azonnal munkához kell fogunk. Gazdasági fejlődésünk egyik biztosítékát azok a szerződések fogják képezni, melyeket más államokkal kötünk. Ezért az Ausztriával kötendő s majdnem teljesen előkészített megegyezésen kívül tárgyalásokat folytatunk a német birodalommal, mint amelyre gazdasági és pénzügyi vonatkozásainknak oroszlan-rése esik. Azt az álláspontot foglaljuk el e tekintetben, melyet hivatali elődeink is elfoglaltak, hogy hacsak rendkívüli indokok nem követelik, a döntést a jövő országgyűlésnek kívánjuk fenntartani. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőoldalon.) Ki kell e alkalommal emelnem, hogy azt a külön álláspontot, amelyet hivatali elődöm programjának előadásakor erre nézve minisztertársam, gróf Apponyi Alber kifejtett, egész kiterjedésében, változatlanul jelenteg is fenntartja.

Ha áll az a tétel, hogy rendezett állami finánciák erős gazdasági hát nélkül lehetetlenek, úgy viszonyaink között annál a szoros kapcsolattal fogva, mely a fejlődést az irányító állammal összeköti, viszont az a tétel is áll, hogy rendezett állami finánciák nélkül a gazdasági fejlődés is béklyókba lesz verve.

A „MODIANO-CLUBSPECIALITE” SODORNI VALÓ SZIVARKAPAPIRNÁK ÁRA

ma

20 fillér.

I KÖNYVECSKÉBEN 60 LAP VAN.

Minden könyvecskén rajta van a védjegy és a gyáros aláírása:

S. J. Modiano

Az új adók. Valutajavítás.

Első feladatunk tehát állami pénzügyeinknek rendbentartása. E végből az állami költésekre vonatkozó felhatalmazás előterjesztésével egyidejűleg kénytelenek leszünk oly vonatkozó javaslatokat előterjeszteni, amelyek habár a hadviselésnek s az azzal összefüggő kiadásoknak fedezésére nem is nyújtanak alapot, de legalább növekedő államadósági kamatterheinknek s az államigazgatás rendes keretébe tartozó kiadásoknak ellensúlyozására elégségesek.

Másik fontos és el nem odázható feladatunk pénzünk megromlott értékének szanalása. Külforgalmunk passzivitása, pénzeszközzeink sokasága okai a megromlásnak. Az a nagy folyószámla, melyre háborus kiadásainkat könyveljük, csak a háboru befejeztével lesz ugyan lezárható, de addig is mindent el kell követnünk, hogy a megromlás okai ne fokozódjanak, hanem a további rosszabbodásnak elejét vegyük. Azt a nagy célt, hogy pénzünk értékét helyreállítsuk, egy percre sem szabad szem elől tévesztünk, semmi áldozattól sem szabad visszariadnunk. Az e tekintetben most tehető intézkedések fonalán valutánk további romlásnak meggátolását már felvettük s ha hazánk ki nem aknáztó kincseinek sokaságára gondolok, bizton merem remélni, hogy annak a nagy számlának lezárásakor pénzünk valódi értékének helyreállítása nem jámbor óhajtas marad, hanem, — mert ezt a célt el kell érünk — valóra is válik.

A magyar szent korona területének integritása.

Engedje meg nekem a t. Ház, hogy röviden még a hazánk integritása ellen irányzott támadásokról, helyesebben álmódosításokról, maj Horvátországhoz való viszonyunkról s külügyeinkről tegyek említést. Az álmódosítás országába utalom ezeket az egyes osztrák politikuskok köréből eredő törekvéseket, először, mert a magyar korona országában gyökerük nincsen és gondunknak kell lenni, hogy ne is legyen s másodsor azért mert illetékes helyeken és pedig magától értetődően sem legfőbb helyen, sem irányadó osztrák kormány és egyéb politikai körökben semminemű támogatást nincsen. Dacára annak, hogy őfelsége gondolat-köréből is ki van zárva, hogy a monarchia dualisztikus alakulatán bárminemű változtatást megengedjen, legkegyelmesebb megbízalásom alkalomával kifejeztem is azt a biztositást nyertem, hogy az Ausztriában szóbanforgó nemzeti autonómikus kérdések a magyar szent korona területének sértetlen integritására sem közvetlen, sem közvetve semminemű befolyással nem lehetnek. (Élénk helyeslés és taps balfelől.) Sőt dacára annak, hogy jogkörünkbe nem vág, úgy őfelségénél valamint az osztrák kormánynál s a kormány körén kívülálló irányadó politikuskoknál tájékozást nyertem, hogy változatlanul áll az a tétel, hogy az esetleg adandó autonómikus jogoknál a tartományok mai határai irányadók.

Mivel az osztrák büntető törvények nem nyújtanak módot arra, hogy a magyar szent korona integritása elleni cselekmények megtoroltassanak, úgy, hogy az osztrák kormánynak csak ily törekvések visszautasítása áll módjában, míg a mi büntető törvényünk az osztrák állam integritása elleni törekvések megtorlását is lehetővé teszi, közelebbi tárgyalásaink során a viszonyosság elvének érvényesítését is fel kell vetnünk. (Élénk helyeslés balfelől.)

Dalmácia visszacsatolása.

Horvát-Szlavonországhoz való viszonyunk tekintetében szorosan az 1868. XXX. t.-c. alapján állunk. Nemcsak tiszteletben tartjuk Horvátország jogait, teljesítjük az e megegyezésen alapuló kivánságait, hanem amennyiben hatáskörünkbe esik, elősegítjük kulturális törekvéseit, nemzeti megőrzését különös gondnal kívánjuk ápolni ipari és kereskedelmi érdekeit s azoknak előbbrevitelét. Azon törvényen alapuló kivánságát, hogy Dalmácia visszacsatolassék, őszintén elősegíteni kívánjuk.

Azt hisszük, hogy ekként meghatározott álláspontunk s a teljes egyenlő testvéri eljárás irányuló törekvéseink annnyival inkább megnyugtatóra fognak találni, mert véderőnknek, természetesen csak a háboru befejeztével fogatosítható újjászervezésénél saját nemzeti igényeink érvényrejutása mellett a horvát nemzeti szempontokat is honorálni kívánjuk.

Holtó Lajos! Ami joggal megilleti őket.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Külügyi politikánkra nézve felemlitendőnek tartom, hogy a t. Ház előtt többször ismertetett alapon még másnászaiban is teljesen változatlan marad, úgy, hogy nemcsak irányára hanem a keresztülvitel módozataira nézve is egyetértésem a külügyi miniszter ural különösen hangsúlyozni kívánom.

A szövetségeinkhez való hű ragaszkodás s a velük mindenben egyetértő eljárás pillérei ennek a politikának, mely ránkényszerített védelmi harcunkban nemcsak a közös küzdelemben, hanem annak végcéljában, a tisztességes és tartós béke egyetértő és együttes megkötésében is egyet bennünket.

Békekészségünk.

Őfelsége hajlamaihoz híven az első voltunk, akik szövetségesünkkel, a német birodalommal egyetértőleg nemcsak kivánságunkat hanem teljes készségünket nyilvánítottuk beke megkötésére. Ünnepeles megerősítést nyert ebből készségünk a német birodalmi gyűlésnek német kormány hozzájárulásával hozott béke rezolúciójában s külügyminiszterünknek ez évi július 17-en közhírré tett hivatalos nyilatkozatában. Általánosságban a megegyezés feltételeit is megjelöltük, amennyiben kifejezték, hogy védelmi harcunk semmitéle hódításra nem irányul, hogy a népek gazdasági harcát is perhorekáljuk, érdekeink sérelme nélküli, tisztességes és tartós megegyezésre törekszünk, sőt hogy a háboru ismellődésének elkerülése végett azt is kívánatosnak tartjuk, hogy a fegyverek nyers erjét a jog erkölcsi uralma váltsa fel a népek érintkezésében. (Élénk helyes és taps balfelől.) Ujabbban is halával es készséggel fogadjuk a szent atyának erre irányuló békeltetési törekvéseit. (Élénk helyeslés. Tapsok a szélsőbalon.)

Messzemenő készségünknek eredménye természetesen csak úgy lehet, ha elleneink körében is kivánatos megértésre talál. Ennek híján erőnk és meg nem ingatható harci helyzetünk tudatában seregeink újabb harci sikerei által is megerősített határozottsággal a végsőkig folytatjuk küzdelemünket, hogy ne csak létérdekeinket megóvjuk, hanem a maradandó béke és megértés áldásait a jövőnek biztosítsuk.

Ezeket akarom bemutatkozásom előterjeszteni. Kérem a tisztelt Házat, hogy előterjesztéseimet tudomásul venni sziveskedjek.

Hogyan lehet korpát beszerezni.

Közöltük már a 3026. M. E. számú korparendeletet, amely kimondja, hogy minden termelő, aki a H. T.-nek búzát, rozsot vagy kétszerest adott el, az átadott kenyérmagmennyiség öt szalékának megfelelő korpára, vagyis minden metermáza buza, rozs vagy kétszeres után 5 kilogramm korpára tarthat igényt. A H. T. bizománya köteles a gazdának az általa a H. T. részére átveit kenyérmagmennyiségéről „korpabe-szerzési tanusítványt” kiállítani. Ugy tudjuk, hogy e tanusítványok uraljait a napokban küldtek szét minden H. T. bizománynak.

Felhívjuk a gazdák figyelmét arra a körülményre, hogy saját érdekükben követeljük meg e tanusítványnak a buza átadásakor nyomban való kiállítását, azután pedig azonnal küldjék azt be a Korpaközpontra. A rendelet szerint ugyanis a tanusítvány keltétől számított 30 napon belül kell írásban kérni a Korpaközpontról a termelőt megillető 5% korpá kiutalását. A 30 nap elteltével a

tanusítványon alapuló igény megszűnik, viszont a Korpaközpontra a korpát a tanusítványok beérkezésének sorrendjében tartozik, lehetőleg a termelőhöz legközelebb eső malomból kiutalni. Ha egyszerre nem lehet az egész mennyiséget kiutalni, mert niacsan elég korpája az illető malomnak, úgy részletekben fog történni a kiutalás. Az öt-percetes arányt a földmívelésügyi miniszter esetleg le is szállíthatja időközben. A termelői illetmény fejében kiutalt korpát a termelő csak saját állatai takarmányozására fordíthatja, abból semmit elidegenítenie nem szabad. A korpá határára, mint már megirtuk, csak nélkül métermázsánként 25-50 K. a malom rakodóállomására szállítva.

A korpá forgalombahozatalának szabályozásáról szóló 3026. M. E. sz. kormányrendelet 6. §-a értelmében a termelők által igényelhető, továbbá a tejjelátás biztosítása érdekében az Országos Közélelmészeti Hivatal rendelkezésére álló s végül a hadsereg szükségletének fedezésére szolgáló korpakontingensen felül még fennmaradó korpá szétosztása iránt a földm. miniszter úgy rendelkezett, hogy ebből a készletből elsősorban azok az állattartók részesíthetők, kik nem termelők, vagy olyan vidéken lakó termelők, hol gabonafélék nem teremnek. Tekintettel a csekély korpakészletre, egy-egy állattartó a családtagok létszámához képest két sertésnél és két tehénnél többre korpát nem igényelhet. Korpaszükségletüket az állattartók a községi előjárásnál (Budapestben a kerületi előjárásnál) jelentik be. Az előjárás az igazolt bejelentéseket kimutatásba foglalva, havonként a Korpaközponthoz küldi be. Az igényelt korpamennyiséget természetesen csak a szabad elosztásra kerülő készlet arányában utalványozhatják. Utasítást kapott azonban a Korpaközpontra, hogy első sorban a tisztviselők, állami és egyéb hatósági alkalmazottak, szolgák, kisiparosok és munkások igényei vendők figyelembe.

A termelők és a tejjgazdaságok korpailletményének szabályozásán, a nem termelő kisemberek korpával való ellátásán kívül sürgős megoldásra vár a még fennmaradó korpakészleteknek és egyéb abraktakarmányféléknek a többi állattartó gazdák között leendő igazságos szétosztása. Helyes, ha e tekintetben a Korpaközpontra irányítását a földmívelésügyi miniszterium magának tartja fenn, mert ez minden bizonyos közmegegyezést fog kelteni. Amde az arányos és igazságos szétosztáshoz a helyi viszonyok olyan beható ismerete szükséges, amit a miniszter legjobban akarata sem pótolhat. Akár a gazdasági felügyelőket, akár a törvényhatósági gazdasági egyesületet ruházza fel a kormány az abraktakarmányok kiutalására vonatkozó javaslatlétel, illetve a kiutalás alapjául szolgáló adatok igazolásának jogával: első feladat az előreláthatólag szabad szétosztásra kerülő abraktakarmánymennyiség hozzávetőleges megállapítása és az ebből a mennyiségből az egyes törvényhatóságokra eső kontingens megszabása. Ha egy-egy törvényhatóság adott abrakkontingense keretén belül tesz majd a gazdasági egyesület vagy felügyelő a Korpaközpontra javaslatot az iránt, hogy egy-egy állattartó gazdának — figyelembevéve állatállományát, gazdasági viszonyait, egyéb takarmánykészleteit stb. — mennyi abrakra lehet igénye: akkor nem ismétlődhetik meg az, ami tavaly a legnagyobb elkeseredést keltette, hogy a gazdasági felügyelők utalványozta korpamennyiségnek a leggyedrésére volt csak fedezze, holott a gazdasági felügyelők a rendelkezileg megállapított takarmányadagokat utalványozták csak ki. Bizunk benne, hogy Mezőssy Béla erős gyakorlati érteke meg fogja lelni a legelőszertűbb megoldás módját, de az intézkedés égetően sürgős, nem tűr további halasztást.

Adakozzunk a vak katonáknak!

Hirdetések jutányosan felvételnek a kiadóhivatalban.

"PAX" Anticotin- HYGIENIKUS SZIVARKAHÜVELYEK!

Sajnálattal tudatjuk a T. cigarettázó urakkal, hogy minden-nemű anyag roppant megdrágulása folytán kénytelenek voltunk a hüvely dobozának árát egy harmaddal felemelni.

VÉDŐ-JEGY.

L. KÖNYVECSKE (sodorni való) „PAX” CIGARETTAPAPIR ÁRA 20 FILLER.

HIREK.

— **Kitüntetés.** Ferencz Salvator főherceg ur 6 császári és királyi fensége, mint az osztrák Vöröskereszt egylet és a magyar szent korona országai Vöröskereszt egyletének védnökhelyettese — O császári és apostoli királyi Felségétől legkegyelmesebben átruházott hatáskörében — 1917. évi július hó 30-án kelt magas elhatározásával özevgy gróf Nádasdy Tamásné kórházfentartónak Nádaslady, a háboru alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemei elismerésül, a Vöröskereszt hadiérintményes tisztí díszjelvényét díjmentesen adományozni méltóztatott.

— **Köz. biz. ülés.** Veszprémvármegye közg. bizottsága folyó hó 10-én tartotta rendes havi ülését Rainprecht Antal dr. főispán elnöklété alatt. Napirend előtti Koller Sándor emelkedett szólásra, s meleg hangon üdvözölte Rainprecht Antal dr. főispánt abból az alkalomból, hogy először elnököl a bizottság ülésén. A főispán az üdvözlésért köszönetet mondott, s bejelentette a bizottságnak, hogy az általa alapított Közgazdasági Bank és Takarékpénztárnál viselt. állásáról és pedig nemcsak a vezérigazgatói állásról, hanem az igazgatói tisztségről is lemondott, bár ez utóbbi állását megtarthatta volna. Az előadói jelentések hangzottak el ezután s letárgyalták a folyó ügyeket.

— **Uj vállalat.** Örvendetes gazd. mozgalom indult meg városunkban, hogy végre közéletünk leg súlyosabb baját, a husellátás kérdését rendezze, kivége azt már tőzhetetlenné fájult üzérkedés kezébe. Arról van szó, hogy Veszprémvármegye olcsó husallatát ellátására egymillió korona alapítékkel részvényszerűségi alakul altruista alapon otykép, hogy a részvényesek a háboru tartamára lemondanak a konjunkturák kihasználásáról, nem számítanak befektetett tőkéjük után 6 %-nál nagyobb osztalékot, hanem azonfelül minden döntő nyereségüket az árak leszorítására használják fel s ha a háboru évét követő év végéig valami tartalék a nyereségből mégis képződne, azt is a vármegye hősi halált halt özevgyei és árvi javára fordítják. Ha meggondoljuk, hogy az ételmezési üzletek milyen horribilis hasznót hajtottak eddig a helyzetet kihasználó üzletembereknek, fogalmunk lehet arról a jótékony szerepről, melyet az új vállalkozás betölteni hivatva lesz. A vármegye sok kiváló férfiat, városát, községét és nagy pénzintézetét látjuk a mozgalom élén, hisszük, hogy az új vállalkozás, melyben kiváló főispánunk programbeszédének gyökeres megvalósulását látjuk, sikeres lesz. A mindentől megnyilvánuló nagy érdeklődés is erre mutat. Mintha valami új Kolumbusz tojás talányának megfejtését találjuk volna meg, úgy vesszük föl az egész társadalom s szinte nem érti, hogy eddig nem indott magán segíteni. Végre szenvedéseink, maga veszi kezébe saját sorsának intézését. Meg akarjuk s hisszük meg is tudja mutatni, hogy van olyan erős, hogy leszámoljon azokkal a zsarnok kalmárokkal, akik mintha csak nem régen is láttuk, passzív ellenállásunkkal még a hatóságokat is, hogy ármaximálásukat visszavonják. Felöleli a vállalkozás majd egész ételmezésünk körét, kivéve a közhatalmi kezben levő közellátást. Jelentőséget tulajdonunk a kibocsátott alapítási tervezet ígéreteinek különösen a tekintetben, hogy a tavaszi husszükségletet már előre szorítani törekszik, mert úgy véljük, hogy a ránk néző rossz állatteltetés után tavaszra a húsárak jelentékenyen emelkedni fognak. Még praktikusabb az alapítónak az a terve, hogy nagyarányu hentesüzletet állítanak fel. Ez már magában valóságos konzerv-gyár, mely mellett, hogy az előre való dolgozást, készletek gyűjtését lehetővé teszi, arra is alkalmas, hogy olcsó árukat megveszerte szállithassa.

A vállalat céljai közt szerepel még a friss hussal való ellátáson kívül a margarín-, szappan-, csontliszt-, erőtakaromány-, enyv- és jéggyártás s a húsagyasztás. Mint halljuk, egyéb ételmezési kérdések szanalása, mint pl. tejtermékekkel való ellátás stb és szándéka a vállalatnak, mihelyt főüzeme kellő fejlődésbe jut. A kibocsátott tervezet különben, mely szerint 1 drb részvény ára 200 K, magáért beszél. Az a fontos most már csak, hogy az áldásosnak ígérkező intézmény közfőra szánt hazafias munkáját mielőbb megkezdhesse és mint az alapítók mondják, a háboru szerencsés befejezéséhez szükséges jó közhangulat fenntartása érdekében, melyet az üzleti önzés eddig oly erős próbára tett, üdvösen közrehasson. Ebben a remény-

ben üdvözöljük mi is a hazafias vállalkozást, remélve, hogy a jobbmodu közönség áldozatkészségével önzetlenül támogatására siet, amit szinte kötelességnek tartunk.

— **Berendelés a m. kir. kuriához.** A m. kir. igazságügyminiszter dr. Kisfaludy Géza veszprémi kir. járásbíró a kir. Kuriához tanácsjegyzőül rendelte be.

— **Alispánválasztó vármegyei közgyűlés.** Bibó Károly dr. vármegyei főjegyző az alispánválasztó rendes vármegyei közgyűlést szeptember 20-ára tűzte ki. A közgyűlés tárgysorozatának főbb pontjai a következők:

A vármegye főjegyzőjének mint alispánhelyettesnek jelentése. — Számokérőszéki jelentés. — A kijelölt választmány 3 tagjának megválasztása. — A halalozás folytán üresedésbe jött alispán és az ennek betöltése következtében üresedésbe jövő egyéb állásoknak választás után való betöltése. Gróf Tisza István volt miniszterelnök a forvénhatósági bizottság bizalmáért köszönetét nyilvánítja. A Werkerle kormány kinevezését közli. A vármegye 1918. évi közuti költség előirányzata. A vármegye alispánjának előterjesztése a vámorlész százelaléknak megállapítása tárgyában. Dr. Bernát Margit orvostudor oklevelének kihirdetése. Özevgy Véghely Kálmán, szül. Fritse Katinka alispán özevgy özevgy nyugdíj folyósítását kéri. Takács Jenő veszprémi járási szolgabíró nyugdíjaztatása iránti kérvénye. Községi költségvetés és számadások.

— **Pályázók a pápai és enyingi fősolgabírói állásra.** Mint hiteles forrásból értesültünk Körmendy Béla az enyingi járás fősolgabírójára arra az esetre szólólag, ha a törvényhatósági bizottság Belák Lajost választaná meg alispánnak, az ekként megüresedő fősolgabírói állásra benyújtotta pályázati kérvényét. Körmendy Bélának pápai fősolgabíróvá való megválasztása esetre pedig az enyingi fősolgabírói állásra Kénese Pongrác dr. tb. fősolgabíró pályázik. A most jelzett pályázati kérvények már be is érkeztek az alispáni hivatalhoz.

— **Halalozás.** Sándorfy Ignácné született Musli Józsika f. hó 10-én 58 éves korában meghalt Veszprémben. Az elhunytban Sándorfy Ignác veszprémi r. t. város tanácsosa feleségét gyászolja.

— **Közéletmezési hírek.** Veszprém város tanácsa egy vagon paradicsomot és nagyobb mennyiségű zöld paprikát rendelt a szabaddatyáni Battyány féle urolalomban. Az árak a napokban jönnek meg, előjegyzéseket a közéletmezési hivatal fogad el. — A város néhány mázsa szalámit kap a közéletmezési hivaltól. A város a városi henteszékben adja ki a szalámit, ára 26 korona kgr.-monkint, csak negyed és fél kilós adagokban szolgáltatják ki. — A város sózott szalámit is mér ki a közeli napokban a henteszékben. A kiszolgálás módját közlé fogják tenni. Az egész készlet nem sok.

— **Kitüntetés.** O cs. és apostoli Királyi Felsége legkegyelmesebben adományozni méltóztatott a koronás ezüst érdemkereszettel a vitézségi érem szalagján Bernáth Adolf tart. örmesternek a 7. honv. huszárezredben; az arany érdemkereszettel a vitézségi érem szalagján: az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálataik elismerésül: Koch Sándor és Schmolli Ferenc, a 31. honv. gy.-ezrednél beosztott 1. honv. gy.-ezredbeli tart. gazdasági tiszthelyetteseknek; a 3. oszt. katonai érdemkereszettel a hadidíszintennyel és a kardokat: az ellenség előtt teljesített vitéz magatartásuk elismerésül: Niederkirchner Béla, a 21. honv. gyalogezrednél beosztott 23. honv. gy.-ezredbeli tart. hadnagynak, az ellenség előtt elesett: Kádár Jenő, a 31. népf. gyalogezrednél beosztva volt népf. hadnagynak.

— **Ösztöndíj pályázat.** A veszprémi takarékpénztár igazgató választmánya felhívja a veszprémi állami polgári és kereskedelmi iskolába járó azokat a hadiárva tanulókat, a kik a dr. Övári Ferenc és neje Szilber Vilma által hadiárva jutalmazására létesített alapítványunk kama-
tát önjajkák, hogy a Veszprémi takarékpénztár igazgató választmányához címzendő kérvényeiket e hó 22-ig adják be.

— **A vásárbazár ünnepély** vasárnap fényesen sikerült, s több mint 8000 koronát eredményezett tisztán a Vöröskereszt egylet javára. Az adakozók és felülfizetők névsorát jövő számunkban közöljük.

— **A veszprémi központi szeszfőző** okt. elején megkezdte működését. A város az üzemet a legmodernebb eszközökkel akarja vinni s a szeszfőzőt a legmodernebb berendezéssel és gépekkel szereli föl. Szarító és aszáló berendezést, borkó kiválasztó rendszert stb. vezet be s a vállalatba közeli negyedmillió koronát fektet be. Az üzem vezetésére Steiner Viktor kereskedőt alkalmazza.

— **Szerencsétlenség egy pincében.** Megrendítő szerencsétlenség történt, mint siófoki tudósítónk jelenti, folyó hó 10-én Siófokon Kremier Béla siófoki kereskedő pincéjében szeszrel telt hordókat pecsételt le két 15—16 éves tanonca segítségével, s az égő gyertyától a hordók tartalma is csakhamar lángra lobbant, a hordók mellett foglalatokódó kereskedő és tanoncai is csaknem a lángok martalékaivá váltak. Kremsier könnyebb égési sebekkel menekült, tanoncait azonban már csak súlyosan megégetve tudták kimenteni a lángokból.

— **A veszprémi tisztviselők beszerzési csoportja** eredményesen folytatja működését. A csoporttól most terjesztették a hivatalos felsőbbség elé az adatokat: a csoport kötelekébe öt és fél száz család két és fél ezer taggal tartozik.

— **A m. kir. 31. honvéd pótzászlóalj gazdasági hivatala** felhívja a fatermelőket és fakeskedőket, hogy kb. 3500 köbméter hasáb, dorongla és tuskó szállítására árajánlataikat küldjék be. Az ajánlatok folyó évi december hó december hó 1. 1918. évi augusztus hó 31-e között eszkezlendő. 31. honvéd pótzászlóalj gazdasági hivatala.

— **Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének veszprémi köre** 1917. szeptember 11-én alakult meg. Az alakuló közgyűlés az alapszabályok letárgyalása és elfogadása után a titkár választotta meg. Megválasztattak, elnökké: Csajághy Károly, titkárrá: Fodor Lajos, jegyzővé: Bertalan László, pénztárossá: Hübner-Béla, a számvizsgáló bizottság tagjaivá: Keszeg István és Molnár József, az igazgatóválasztmány tagjaivá: Galamb Kristóf, Gőndör Ferenc, Mattuschek Richárd, Mitsky Aladár és Slavitsék Antal. A vezetőség felkéri a veszprémi állami tisztviselőket, hogy a körbe mennél számosabban iratkozzanak be. Beiratkozni lehet a kör titkáranál naponkint d. e. 9 órakor a felső kereskedelmi iskolában.

— **Rosenberg Mór divatáruháza** értesíti a t. hölgyközönséget, hogy a legújabb őszi és téli női és gyermekfelöltő modellek gyönyörű választékban megérkeztek.

— **A Vöröskereszt egyleti népnepély.** A vasárnapi népnepélyről eladatlanul megmaradt írók, művészek és művésznők autogramjai, festmények, disztárgyak, nemkülönbben 58 üveg desert bor, 2 korsó asztali bor, 47 üveg szóda és 100-nál több üres üveg a városháza előcsarnokában 1917. évi szeptember hó 19-én szerdán d. u. 3 órakor nyilvánosan elárvereztetni fognak. A jótékony célra való tekintettel minél számosabb vétőt kérünk az árveréshez.

— **A m. kir. 1. honvéd pótzászlóalj** a lábadozó katonák részére kefe- és meszelő ipar-
osztályt létesített, melynek tisztja jövedelme az altisztai alap javára fordítatik. Tekintettel az ügy humánus voltára, kéretnek a nagyérdemű földbirtokosok, gazdák és mindazok, akik ezen ipar-
ághoz szükséges nyersanyagban (lőszor, serte és gyökér) némi felesleggel rendelkeznek, boesásák azt ezen célra díjmentesen, esetleg mérsékelt áron a fenti pótzászlóaljnak rendelkezésére.

— **Zsir és köszénkészletek bejelentéséről.** Felhívom a város közönségét, hogy az egyes háztartások zsir és köszénkészletüket a polgármesteri hivatalban f. évi szeptember hó 17-től szeptember 30-ig jelentésk be. Ez a bejelentés nem azt célozza, hogy a hatóság az egyes háztartásokban levő zsir és köszénkészleteket igénybevenni önjajka, hanem a hatóságunk tájékoztatól szolgál a későbbi szükségletek pontos megállapítására. Közöszirre tesztem egyben, hogy a városi hatóság által kiadott összes hus és zsirjegyek f. évi szeptember hó 15-től kezdve érvényüket veszítik. Uj jegyzéket a városi közéletmezési ügyosztály állít ki. Veszprém, 1917. szeptember 10. Dr. Komjáthy sk., polgármester.

— **Értesitem a veszprémi, enyingi és zirci járás közönségét, hogy az „Országos Zöldség-, Főzelék- és Gyümölcs-forgalmi Részvénytársaság”-tól megbízást nyertem a szállítási igazolványok kiállítására. Aki tehát a járasok területén zöldség-, főzelék- vagy gyümölcs-félék szállítani kíván, hozzám kell fordulnia a szállítási igazolványért. Weisz M. Ignác, Veszprém.**

— **Eladó ház.** Veszprémben a Rainprecht-ligetben villaszertűen épült új, adómentes modern családi ház eladó. Négy szobából s a szükséges mellékhelyiségekből áll; a telek fele parkszertűen művelt, fele gyümölcsös és konyhakert. Értekezhetni a tulajdonosnál, Rainprecht-liget 3. szám alatt.

— **Veszprém város határában a fejesvölgyi dűlőben hat magyar hold föld eladó. Bevőbb felvilágosítást nyújt a kiadóhivatal.**

— **Akinek szép kocsit vagy hintó kell,** bölcsleget, hogy a fővárosba vigye vagy külföldi gyárosoknak adja pénzt, mert **Varjas Lajos** bogárné és kocsigyártó-mesternek Veszprémben, a Hosszú-utca (nagyhid mellett) saját házában levő villanyerőre berendezett telepén olcsó áron kaphat igen szép gazdasági kocsikat, könnyűhomokfutókat, vagy elegáns kiviteletű hintókat. A telepen — amely a legújabb gépekkel van felszerelve — gyorsan és kifogástalanul készítenek minden a bogárné és kocsigyártó szakmába vágó dolgot s a tulajdonos dúz raktárában szolid áron lehet vásárolni mindent, az egyszerű kocsikeréktől a legfejesebb őr hintóig. — Emellett javításokat jutányos áron eszközöl. A törekvő magyar iparos vállalatát olvasóink figyelmébe ajánljuk.

— **Szalón garnitúra** mályva színű selyem áthuzattal, faragott keményfá állvánnyal, teljesen új, kifogástalan, — eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Anyakönyvi kimutatás.

1917. évi szeptember 5-től 1917. évi szeptember 12-ig.

Születés: Csertán Gyula magánzó és Vik Ágnes leánya Mária Ágnes Brigitta r. kath. Heizer Ferenc földmives és Czimmermann Terézia fia Adám r. kath. — Lenner Vendel Jakab napszámos és Bolla Ilona leánya Mária r. kath.

Halálozás: Guzmics Lajos 30 napos r. kath. — Hirman Aladár 1 hónapos ág. h. ev. — Szalai Józsefné magánzó 82 r. kath. — Özv. Seffer Imréné Kód Teréz magánzó 68 éves r. kath. Harskovits Mártonné Endler Regina cipész iparos neje 40 éves izr. — Lehocki Paula napszámosnő 15 éves r. kath. — Özv. Jákói Jánosné Tamási Erzsébet magánzó 78 éves ref. — Draspó Ferenc napszámos 60 éves r. kath. — Sándorfy Ignácné Muselli Jozefa városi tanácsos neje 57 éves r. kath. — Kopnyi Pál 2 éves r. kath. — Tamási Erzsébet Ibolyka Mária 4 hónapos r. kath.

Házasság: Varga Antal földmives r. kath. és Párics Ilona szakácsnő r. kath.

Köszönetnyilvánítás.

Leghálásabb köszönetemet nyilvánítom ez uton mindazon jóakaróimnak, barátaimnak s ismerőseimnek, kik felejtethetlen s hön szeretett nőm temetésén megjelenni szivesek voltak részvételüket nyilvánították, vagy bármilyen módon részt vettek mérhettelen fájdalomunkban.

Sándorfy Ignác és családja.

Színház.

Szombat, szept. 8. d. u. **A vasgyáros.** Este a gyönyörű zenéjű **Aranypírág** került színre. Kár, hogy az **összjáték** finomsága és gördülékenysége néha-néha döccent egy kissé. Kiténtek játékkukkal Mezey M., Németh I., Gulyás és (énekével is) Falussy.

Vasárnap, szept. 9. d. u. **Három a kislány.** Este negyedszer láttuk a **Csárdáskirálynő** kedves jeleneteit s hallottuk kellemes zenéjét. A jó játéknak telt ház tapsolt.

Hétfő, szept. 10. **Kék róka.** Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Herczegh Ferenc. A leplezetlen valóságnak, a bámulatos fordulatokkal átszőött mai életnek ügyes és szellemes megközelítője ez a nagyszerű munka. A szereplők mindnyájan iparkodtak tökéletes játékot adni. Művészi személyesítést láttunk Harmath Zsenitől (Cecili) Virth Sári kedvesen játszott Lencsér M. Majthényi és Falussy kiváló produkáltak. Deák mai játékkal meg voltunk elégedve. Az előadást maga Fodor igazgató rendezte.

Kedd, szept. 11. **Ónagysága ruhája.** A darab főbb szereplői (Falussy és Vida I.) a tavalyi előadás jó értékét adták. Kiténtek még Gulyásné és Kertész Heddi.

Szerda, szept. 12. **A bitoros.** Dráma 4 felv. Irta: Luis Napoleon Parker. Fordította: Mihály József. A társulat drámai együttese ma este aratta ez évad legszebb sikerét. Kiválóan művészi játékkal ragadták magukkal a szereplők a mindvégig érdeklődő közönséget. A talentummal egybeforrt cselekedatos játék mestereinek iskolapéldáját mutatta be ma Fodor Oszkár a főszerepben. Simulékony és mégis büszke modor, meghuzódó alázatosság, lealázás okozta mély keserűség, megrázóan kitörő férfiasság és a nagy lelki fájdalomak hű tükrőben vonultak fel előttünk érdeklődésünket, de a szívnöket is lebilincselő játékaiban. Majthényi Baglióni szerepében kiválóan adott. Falussy Strozija életképes volt minden tekintetben. Deák ma pompásan megfelelt feladatának. Gulyásné a neki nem való szerepet nem tudta kiaknázni. Indulatainak napvilágra hozatalában nem volt elég erő. Kiseb szerepekben is művészi nyújtottak Krémer és Gulyás. — A darabot Fodor igazgató igen jól rendezte.

Csütörtök, szept. 13. **Gésák.** Operette 3 felv. Irta: Oven Hall és Harry Jreebank. Zenéjét szerző: Sidney John. A szereplők mindent elkövetnek, hogy érdekes és vonzóvá tegyék az előadást, ami azonban a darabban rejlt hibák miatt nem nagyon sikerült elérniük. A szokott operett együttes főbb szereplői jól játszottak. Szép hangjával zajos tetszést aratott Németh Irén, Vida Ilus, Falussy, Váradi, Krémer, Majthényi szintén segítettek a darab vonzóvá tételében.

Péntek, szept. 14. **Özvegy kisasszony.** Enekes bohózat 3 felv. A közönség ismét hatalmasan kacagott a túlhajtott helyzet és egyéb komikumok tömbkelegén. Kár az ilyen darabot megismételni. Inkább néhány szép, komoly dráma töltené be néhány estét. Közönségünk akkor is megtöltené a színházat.

— **Színházi iroda hírei.** Hétfőn kerül bemutatásra Molnár Ferenc múlt évi irodalmi eseménye a Vigszínház műsoráról a „Farsang”. Az előadás érdekességét növelni fogja, hogy az új Molnár-darabban mutatkozik be a társulat fiatal szendeje, Szigethy Ida, akit az orsz. szini akademiáról szerződtetett az igazgatóság. A fiatal művésznőt mesterei meleg ajánlása kíséri a pálya kezdetén.

Kedden Offenbach híres operette a „Váráshegedű”, Mathieu szerepében Falussy István és Vida Ilus meg Németh Irénnel a szubrett szerepekben kerül színre, kabaréval egybekötve, ez évadban először és utoljára. A kabarén többek között fellép Mezey M., Ardó, Kertész, Lónyai és Váradi.

Szerdán „Vársói Citadella”, a Magyar színháznak szenzációs háborus ujdonsága van soron. Az erős drámai vénával megírt darab bemutatásán részt vesz a társulat majd minden művésztárgya.

Csütörtökön újból fellép Fodor Oszkár igazgató, aki ez évben először játsza el leghíresebb szerepét, a Faust. Főbb szerepet játszik még a kitűnő vigjátékban Majthényi és a hőlgyek közül Virth Sári, Gulyásné és Szigethy.

A hét végét Sztambul rózsájának, Fall Leó gyönyörű operettjének bemutató estéi foglalták le. „Sztambul rózsája” pénteken, szombaton és vasárnap kerül színre. A szereplők Vida Ilus és Mezey Margit, Falussy, Várady, Krémer és Gulyás garantálják az operett ujdonság itteni sikerét. Hölgyeink pazar toilletjei feltűnést fog-nak kelteni.

A rákövetkező hét a bucsuzások hete lesz, alig 10—12 színházi est és színészeink el-távoznak körünkől s magukkal viszik 4—5 kellemesen eltöltött hét emléket.

Iskolás gyermekek tanítását

magánházaiknál elvállalom.

Sztrokay Erzsébet okl. polgári iskolai tanítónő, Szent Anna-tér 3. szám.

Eladja ellenőrző pénztárát?

Akkor forduljon magához a gyárhoz, mert az továbbbi intézkedésig a nemzeti ellenőrző pénztárakat visszavásárolja. — *National Registrar Kassen G. m. b. H. Wien, VII. Siebensterngasse 31.*

Két jó szakácsnő

felvétetik a tüzer tisztii étkezdében, Virág-u.

Rákóczi-tér 5. számú házban megnyílt porcellán-üzletbe

1 waggon szép karlsbadi porcellán-áru érkezett, mely hétfő szeptember 17-től kezdve jutányos áron lesz árusítva:

porcellán tányérok 40 fillértől 70 fillérig, kávé- és teás-csészék 30 fillértől 40 fillérig,

ezekon kívül mindenféle kávéházi, vendéglői és háztartási edények kaphatók.

Téli

nemes almát

wagon tételenként legolcsóbban szállítok Zalamegyéből. — Távirati meg-

kereséseket kérek „Törteli Mihály

Magyarkezese, Bácska” címre.

A pótüteg tulajdonát képező 12 darab kincstári ló nyilvános árverésen

1917. évi szeptember hó 21-én délelőtt 10 órakor

a buzapiactéren eladásra kerül.

Az árverésen csakis olyanok vehetnek részt, kik az illetékes I. foku közigazgatási hatóság által kiállított „igazolvány”-nyal lóvásárlási jogukat be-igazolják.

Ezen igazolványban az is feltüntetendő, hogy az árverező gazdasági viszonyainak szükségletéhez mérten hány darab ló megvásárlására jogosult.

Az árverésen se lókereskedő, se közvetítő kereskedők nem vehetnek részt, tehát ilyenek részére igazolványok nem állíthatók ki.

Kiadó üzlethelyiség!

Veszprém város főterén, Rákóczi-utca 3. szám alatt egy portálos szép üzlethelyiség azonnal kiadó. Bővebbet Fodor Ferenc kereskedésében

Darasznet Porszenet

téglaégetéshez és ipari célokra bármilyen nagy mennyiséget azonnali szállításra ajánl

Bergstein Pál tüzelőanyag és termény-
:: nagykereskedő ::

Szombathely
Interurban telefon: 355.

A tyukszem fáj, a kitűnő RIA BALZSAM

azonban már 3 napi használat után gyökéresen és fájdalom nélkül irtja ki a tyukszemet, nyomtalanul eltünteti mindenemű bőrkeményedést és szemölcsöt. A hála és köszönő-iratok ezrei bizonyítják a szer kiválóságát. Ára jóállóléval: tegyenként: 1 korona 75 fillér, 3 tégely 4 korona 50 fillér, 6 tégely 7 korona 50 fill.

Láb-, kéz- és hónalj-izzadásnál

használja a kitűnő „ITA” hirtőport és azonnal megszabadul ettől a kellemetlen betegségtől. Egy doboz ára 1 korona 75 fillér, 3 doboz 4 kor. 50 fillér. Szétküldés naponta. Kapható az egyedüli készítőnél: Dr. Kemeny Miklós, Kassa, postafiók 12/v.

Valamennyien

tudjuk, hogy Veszprémben megbízhatóságáról előnyösen ismert cég Fodor Ferenc könyv- és papírüzlete. Nincsen az írószer- és papírszakmának egyetlen

egy

olyan cikke sem, amit a Fodor könyv- és papírkereskedésében be nem szerezhethetnénk. Jól tudja ezt a diákság is, — innen van az a jelenség, hogy a veszprémi diákok tömegesen járnak ezen megbízható

üzletbe

hol tankönyv- és tanszerszükségleteiket a legjobban fedezhetik. A Fodor cég széles körben ismert jelszava: Raktáron

tartunk

mindent, de mindent a legjobbat! Ezért keresi fel szívesen a közönség a Fodor Ferenc-féle könyv- és papírkereskedést.

Házeladás.

Veszprémben, a belvárosban, egy nagyobb emeletes bérház eladó.

Veszprémben, a Jeruzsálem-hegyen a Batory-utcában, a volt Holles-féle telken 2 szobás lakóház és 1 házhely (jelenleg kert) eladó.

Bővebb felvilágosítás — szíveségből — nyerhető Veszprémben Szabadi-utca 3 sz. — Biztosítási iróda.

SULY LÁSZLÓ

biztosítási és bankirodája
Veszprém, Szabadi-utca 3. sz.

Elfogad

az Első Magyar Általános Biztosító Társaság főképviselőjében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári-, gyáripari- és egyéb részvénytársasági, valamint vállalati részvényeket, érték- és állampapírokat, hadikölcsönkötvényeket saját számlára vásárol és forgalmi áron elad. **Osztálysorsjegy eladás !!!**

— Veszprémben a villasoron eladó egy adómentes négyszobás modern villa szép kerttel. Érdeklődők forduljanak e lap kiadóhivatalához.

Jótállás

a biztos eredményért!

Törvényesen védve.

Reitter Oszkár

nagybecskerekli ny. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszerű találmánya a

„PATKÁNING”

patkányirtó-szer, (nem mérge) mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és felülmul minden más irtószert. **1 doboz ára 5 K** mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle nagyságu gazdaságban hány adag használandó, kérsre ingyen küldi a PATKÁNING gyár egyedüli elárúsítója, a Torontáli Agrár-bank R. T. Nagybecskereken.

Kölcsönöket földbirtokra 70 % értékig előnyös feltételek mellett szerzek. **Bokrossy Elemér** Budapest, IX., Kalvin-tér 10. sz. Postafiók 183.

Eladó ház.

Veszprémben, a Hosszu-utca végén, az Eszterházi-utca 2. számú ház **szabadkézből eladó.**

A házon — mely három részből áll — van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 nagy műhely, raktár, 2 félszer és 2 udvar. — Az utcafeleli lakás bolthelyiséggé is alakítható. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az ugyanott lakó tulajdonosnál.

Eladó több földbirtok Veszprém- és Vas megyében. Több ház Veszprémben, valamint szálló és villa Balatonalmádiban, Balatonfüreden, Balatonkenesén és Somlyón. — Érdeklődők szíves megkeresését kéri **Bokrossy Elemér** bankbizományos Budapest, IX. Kalvin-tér 10. Postafiók 183.

BUKOTT

középiskolai tanulók érdekében forduljanak sürgősen

Zsoldos Tanintézet-hez
Budapest, VII., Dohány-u. 84. Telefon 32—40.

Ugyanott előkészítés magánvizsgákra, osztályösszevonással felelőség mellett. Aközépisk. kivonatos tananyaga megrendelhető. Ismertetőt küld az igazgatóság.

Elsőrangú minőségű

balatoni nád

eladó. — Értekezhetni:

Uray Kálmán, Balatonkenese.

Hasonlits több gépet egybe: Rendelést téss BLICKENSDEF-re!

A legtartósabb rendszerű írógép, elpusztíthatatlan szerkezettel és sok különös előnnyel.

Több mint 165.000 drb van használatban!

Ára 2 betűfajjal, elegáns zárószekrényvel 270—380 korona.

GROYEN & RICHTMANN

román kir. szállítók KÖLN, Mauritiussteinweg 84. Képviselő Ausztria-Magyarország számára: Ing. von Svehla, Prága, II., Ouzi Palacky 42. — Képes árjegyzék ingyen